

SPIS TREŚCI

WSTĘP DO POLSKIEGO WYDANIA	9
WSTĘP OD WYDAWCY	13
WSTĘP OD AUTORA	20
ROZDZIAŁ I	
PRZEPISY DOTYCZĄCE POBORU	
Służba wojskowa jako „święty obowiązek”. Ciężar poboru – rozkład terytorialny. Długość okresu służby. Porównanie z systemem poboru w Niemczech. Rozłożenie ciężaru służby wojskowej a grupy wiekowe. Kozacy. Wpływ ogólnych warunków społecznych. Generał Suchomlinow	23
ROZDZIAŁ II	
ROZŁOŻENIE CIĘŻARU POBORU	
Znaczenie „produktywnego zatrudnienia”. Populacja a produktywne zatrudnienie. Wylączenie od służby wojskowej z powodu sytuacji rodzinnej. Zmiany w ustawie o powinności wojskowej. Wymogi odnośnie warunków fizycznych poborowych. Służba wojskowa a wykształcenie. Krytycyzm wobec zwolnień od służby wojskowej związanych z wykształceniem. Ustawa z 1912 r. Defekty polityki rządu	37
ROZDZIAŁ III	
PRZYCZYNY NIEZADOWALAJĄCEJ ORGANIZACJI I ZAOPATRZENIA	
Finanse armii. Artyleria. Kolej żelazna. Czynniki geograficzne. Nieadekwatność szacunkowych wyników obliczeń dokonanych przed wojną. Liczba potrzebnych dział. Produkcja uzbrojenia i amunicji. Działania reorganizacyjne. Przykładowe problemy związane z reorganizacją armii	49
ROZDZIAŁ IV	
ZASOBY LUDZKIE I STAN ARMII	
Rezerwa armii. Opolczenije. Łączna liczba zmobilizowanych. Kolejność powoływania do armii poszczególnych roczników. Liczba poborowych a poszczególne grupy wiekowe. Liczba poborowych – rozkład terytorialny. „Rosyjski walec parowy”. Przemówienie Szyn-garewa. Krytyczne uwagi pułkownika Engelbardta. Memorandum Nadzwyczajnej Rady Obrony Narodowej. List generała Szuwajewa. Skutki rewolucji. Wykwalifikowana siła robocza a pobór do armii. Jeńcy wzięci do niewoli przez armię rosyjską. Liczba i kategoryzacja jeńców wziętych do niewoli od początku wojny do 14 (1) września 1917 r.	63

ROZDZIAŁ V

STRATY ARMII

Trudności związane z podaniem ścisłych danych liczbowych. Statystyki zebrane przez Sowieców. Liczba rannych. Obliczenia doktora Awramowa. Inna metoda dokonywania obliczeń. Liczba zabitych. Liczba wziętych do niewoli. Rosyjscy jeńcy wojenni w Niemczech – od 1 stycznia 1915 r. do 10 stycznia 1918 r. Liczba jeńców rosyjskich w Austro-Węgrzech – od 25 września 1914 r. do 31 grudnia 1917 r. Liczba zaginionych. Podsumowanie. Porównanie z Francją i Niemcami. Zestawienie strat rosyjskich, francuskich i niemieckich. Punkt widzenia przedstawicieli najwyższego dowództwa. Rozłożenie strat w czasie. Jeńcy. Zabici, ranni oraz wzięci do niewoli. Szacunkowe obliczenia całkowitych strat (z wyłączeniem jeńców) poniesionych w różnych kampaniach w okresie 1914-1917. Szacunkowe obliczenia liczby zabitych, rannych i wziętych do niewoli przez okres całej wojny. Oficerowie i szeregowcy. Zestawienie szacunkowych strat (z uwzględnieniem zabitych, rannych i wziętych do niewoli) w oficerach i szeregowcach. Chorzy. Ludzie niezdolni do dalszej służby 91

ROZDZIAŁ VI

WOJSKA LINIOWE I REZERWA

Wojska liniowe. Stan wojsk liniowych. Wojska pomocnicze. Liczba żołnierzy na każdym z 5 frontów, otrzymujących racje żywnościowe – stan na dzień 14 (1) września 1917 r. Wiek maszyny. Na dalekich tyłach. Żołnierze powracający w szeregi armii. Biurokracja wojskowa. Dezercja 119

ROZDZIAŁ VII

UZBROJENIE I AMUNICJA

Kryzys. Broń palna piechoty. „Niedbalstwo” żołnierzy. Karabiny maszynowe. Amunicja do broni palnej piechoty. Artyleria. Artyleria rosyjska i niemiecka w Prusach Wschodnich – sierpień 1914 r. Podsumowanie. Zapotrzebowanie na działa na początku 1917 r. Proponowana reorganizacja artylerii. Działa otrzymane przez armię podczas wojny. Artyleria na froncie rosyjskim – stan na dzień 1 października 1917 r. Liczba potrzebnych i dostarczonych dział. Amunicja artyleryjska. Wiosna 1915 r. Wzrost zapotrzebowania na amunicję artyleryjską. Dostawy pocisków artyleryjskich w latach 1914-1917. Wyposażenie techniczne armii. Kwestia wyłączenia robotników wykwalifikowanych od służby wojskowej. Brak organizacji. Rada Nadzwyczajna. Komitet Wojenno-Przemysłowy. Polityka rządu. Rewolucja. Wnioski 137

ROZDZIAŁ VIII**ŻYWIENIE I WYPOSAŻENIE ARMII**

Zasoby zboża w Rosji. Mięso. Inne rodzaje produktów żywnościowych. Pasza dla koni. Nadzwyczajna Rada do spraw Zaopatrzenia. Niezdecydowana polityka władz. Skutki rewolucji. Liczba dziennych racji będących w dyspozycji armii – stan na dzień 23 (10) października 1917 r. Wyposażenie armii w odzież. Postawa żołnierzy. Podsumowanie 169

ROZDZIAŁ IX**ORGANIZACJA TRANSPORTU**

Mobilizacja. Kolejne zadania. Ewakuacja. Po odwrocie 1915 r. Ruchy wojsk. Rumunia dołącza do obozu Ententy. Inne aspekty zagadnienia. Brak koordynacji. Skutki wybuchu rewolucji. Budowa sieci kolejowej. Budowa dróg żelaznych podczas wojny aż do 28 (15) września 1917 r. Szlaki handlowe 187

ROZDZIAŁ X**NASTROJE W ARMII PRZED WYBUCHEM REWOLUCJI**

(KAMPANIE 1914, 1915 I 1916 R.)

Odpowiedź na mobilizację. Wyjaśnienie przyczyn postawy ludu. Aspekt „mistyczny” patriotyzmu rosyjskiego. Porównanie sił poszczególnych walczących armii. Ofensywa w Prusach Wschodnich. Jesień 1914 r. Kampania 1914 r. Kampania 1915 r. Odwrót 1915 r. Morale armii. Postawa Rady Ministrów. Usunięcie Wielkiego Księcia ze stanowiska. Car staje na czele sił zbrojnych. Duch bojowy armii. Kampania 1916 r. Krytycyzm wobec Naczelnego Dowództwa 203

ROZDZIAŁ XI**ROZPAD PAŃSTWA W 1917 R.**

Stosunek armii do upadku Imperium. Na froncie i na tyłach. Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. Raporty członków Dumy. Rola Kiereńskiego. Dezerterzy. Opinie dowódców armii na temat jej ducha bojowego. Przyczyny oficjalnego optymizmu. Współpraca z sojusznikami. Jednostki „uderzeniowe”. Propaganda antywojenna. Poglądy Naczelnego Dowództwa na ówczesną sytuację w armii. Zmiany w dowództwie armii. Ofensywa w (lipcu) czerwcu 1917 r. Generał Kornilow. Korpus oficerski w okresie wybuchu rewolucji. Sprawa Kornilowa. Ostateczny upadek 239

INDEKS 268